WIKIPEDIA

Lingua lakota

Na Galipedia, a Wikipedia en galego.

A **lingua lakota** (tamén chamada **lakhota**, **teton**, **teton sioux**) é unha lingua síux falada pola tribo síux dos lakota. É considerada unha lingua separada, malia que é mutuamente intelixible con outras dúas linguas (cf. dakota occidental e oriental), e é considerada por moitos lingüistas unha das tres variedades da lingua sioux. A lingua lakota é o idioma dunha das maiores comunidades lingüísticas nativo americanas dos Estados Unidos, con aproximadamente 6.000 falantes. A maioría deles viven nos estados das grandes chairas, en Dacota do Norte e Dacota do Sur.[1]

Foi usada por primeira vez na escritura por misioneiros cara o ano 1840, e dende entón evolucionou para reflectir as necesidades e usos contemporáneos.

Lakota ***Lakȟótiyapi***	
Pronuncia:	[lakotijapi]
Falado en:	Estados Unidos Canadá (algúns falantes)
Rexións:	Dacota do Norte e Dacota do Sur, norte de Nebrasca, sur de Minnesota e norte de Montana
Total de falantes:	6.200 (1997)
Familia:	Síux Síux occidental Síux do val do Mississippi Dakota Síux **Lakota**
Códigos de lingua	
ISO 639-1:	--
ISO 639-2:	---
ISO 639-3:	lkt (http://www.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=lkt)

Índice

Fonoloxía

Vogais

O lakota ten cinco vogais orais, /i e a o u/, e tres vogais nasais, /ĩ ã ũ/ (foneticamente [ĩ ə̃ õ]). O /e/ e o /o/ son máis abertas que as vogais cardinais correspondetes, máis achegado ó [ɛ] e ó [ɔ]. Ortograficamente, as vogais nasais son escritos ⟨ƞ⟩, ⟨ŋ⟩ ou ⟨n⟩; historicamente, eran escritos con ogonek, ⟨į ą ų⟩.[2]

		Anterior	Central	Posterior
Pechada	oral	i		u
	nasal	iŋ		uŋ
Media		e		o
Aberta	oral		a	
	nasal		aŋ	

Consoantes

		Bilabial	Dental	Alveolar	Postalveolar	Velar	Uvular[3][4]	Glotal
Nasais		**m** [m]		**n** [n]				
Oclusivas e africadas	Xordas	**p** [p]	**t** [t]		**č** [tʃ]	**k** [k]		**’** [ʔ]
	Sonoras	**b** [b]				**g** [g]		
	Exectivas	**p’** [pʼ]	**t’** [tʼ]		**č’** [tʃʼ]	**k’** [kʼ]		
Fricativa	Xorda			**s** [s]	**š** [ʃ]		**ȟ** [χ]	
	Sonora			**z** [z]	**ž** [ʒ]		**ǧ** [ʁ]	
	Exectiva			**s’** [sʼ]	**š’** [ʃʼ]		**ȟ’** [χʼ]	
Aproximantes		**w** [w]		**l** [l]	**y** [j]			**h** [h]

Notas

1. Lakota (http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=lkt). Online version of: Gordon, Raymond G., Jr. (ed.), 2005. *Ethnologue: Languages of the World* (15th ed.). Dallas: SIL International. Consultado o 16 de maio de 2009.
2. *Elementary Bilingual Dictionary English-Lakhóta Lakhóta-English* (1976) CU Lakhóta Project University of Colorado
3. Rood, David S., and Taylor, Allan R. (1996). "Sketch of Lakhota, a Siouan Language, Part I (http://lakxotaiyapi.freecyberzone.com/sk1.htm) Arquivado (https://archive.is/20120712000000/http://lakxotaiyapi.freecyberzone.com/sk1.htm) 12 de xullo de 2012 en Archive.is". *Handbook of North American Indians, Vol. 17 (Languages)*, pp. 440–482.
4. (2004). Lakota letters and sounds (http://www.lakhota.org/ALPHABET/alphabet.htm).

Véxase tamén

Vexa a proba da Wikipedia en ***Lingua lakota (https://incubator.wikimedia.org/wiki/Wp/lkt)***

Bibliografía

- Ullrich, Jan, with Black Bear, Ben, Jr. (2016). *Lakota Grammar Handbook*. Lakota Language Consortium. ISBN 978-1-941461-11-2.
- Ullrich, Jan. (2008). *New Lakota Dictionary*. Lakota Language Consortium. ISBN 0-9761082-9-1.
- Buechel, Eugene. (1983). *A Dictionary of Teton Sioux*. Pine Ridge, SD: Red Cloud Indian School.

- DeMallie, Raymond J. (2001). "Sioux until 1850". In R. J. DeMallie (Ed.), *Handbook of North American Indians: Plains* (Vol. 13, Part 2, pp. 718–760). W. C. Sturtevant (Gen. Ed.). Washington, D.C.: Smithsonian Institution. ISBN 0-16-050400-7.
- de Reuse, Willem J. (1987). "One hundred years of Lakota linguistics (1887-1987)". *Kansas Working Papers in Linguistics*, *12*, 13-42. Online version (https://kuscholarworks.ku.edu/dspace/handle/1808/509).
- de Reuse, Willem J. (1990). "A supplementary bibliography of Lakota languages and linguistics (1887-1990)". *Kansas Working Papers in Linguistics*, *15* (2), 146-165. (Studies in Native American languages 6). Online version (https://kuscholarworks.ku.edu/dspace/handle/1808/441).
- Parks, Douglas R.; & Rankin, Robert L. (2001). "The Siouan languages". In *Handbook of North American Indians: Plains* (Vol. 13, Part 1, pp. 94–114). Washington, D.C.: Smithsonian Institution.
- Trechter, Sarah. (1999). "Contextualizing the Exotic Few: Gender Dichotomies in Lakhota". In M. Bucholtz, A.C. Liang, and L. Sutton (Eds) *Reinventing Identities* (pp. 101–122). New York: Oxford University Press. ISBN 0-19-512629-7
